

СИЛАБУС SYLLABUS	Організація лісогосподарського виробництва	
	<i>ORGANIZATION OF THE FOREST MANAGEMENT</i>	
Шифр за ОП Code in Educational Program	БК-11	
Освітній рівень Educational level	Бакалаврський (перший)	
	Bachelor's (first)	
Галузь знань Field of knowledge	20	<u>Аграрні науки та продовольство</u> Agricultural sciences and food
Спеціальність Speciality	205	Лісове господарство Forestry
Освітня програма Educational program	Лісове господарство	
	Forestry	

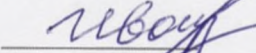
Силабус навчальної дисципліни „**Організація лісгосподарського виробництва**” для здобувачів вищої освіти ступеня бакалавр, які навчаються за освітньо-професійною програмою “Лісове господарств” спеціальності 205 “Лісове господарство” Березне: Надслучанський інститут НУВГП, 2024 р. 15 с.

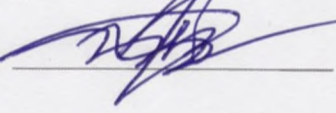
ОПП на сайті інституту <https://nsi.nuwm.edu.ua/index.php/files/195/-/471/-----2022-.pdf>

Розробник: Ширко Б.Ф., доцент кафедри гуманітарних та загальнотехнічних дисциплін,
к.е.н., доцент

Силабус схвалено на засіданні кафедри лісівництва

Протокол № 1 від 28 серпня 2024 року

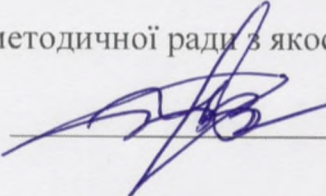
Завідувач кафедри С.В. Івашинюта, кандидат с.- г. наук, доцент.

Керівник (гарант) ОП І.В. Фізик, кандидат с.- г. наук, доцент.

Схвалено науково - методичною радою з якості Надслучанського інституту НУВГП

Протокол № 1 від « 29 » серпня 2024 року.

Голова науково - методичної ради з якості Надслучанського інституту

 І.В. Фізик, кандидат с.- г. наук, доцент.

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ*

Ступінь вищої освіти	бакалавр
Освітня програма	Лісове господарство
Спеціальність	205 Лісове господарство
Рік навчання, семестр	4,8
Кількість кредитів	4
Лекції:	30/6 годин
Практичні заняття:	30/4 години
Самостійна робота:	30/80 годин
Курсова робота:	ні
Форма навчання	Денна/заочна
Форма підсумкового контролю	екзамен
Мова викладання	українська
ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА*	

Лектор

Ширко Борис Федорович, доцент кафедри гуманітарних та загальнотехнічних дисциплін, к.е.н., доцент

Профіль на сайті інституту

<https://nsi.nuwm.edu.ua/index.php/struktura-htztd/kafedra-htztd/kolektyv-kafedry-humanitarnykh-ta-zahalnotekhnichnykh-dystsyplin/shyrko-borys-fedorovych>
email: b.f.shyrko@nuwm.edu.ua

Як комунікувати

ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Анотація навчальної дисципліни, в т.ч. мета та цілі

Даний курс акцентує увагу на тенденціях та закономірностях розвитку Лісового господарства у виробничому потенціалі лісогосподарських підприємств і організацій.
Мета викладання дисципліни: формування сучасної системи поглядів, спеціальних знань, умінь та навичок, необхідних для професійної діяльності в лісовому господарстві на рівні виробництва в підприємствах лісового господарства, збільшення виробництва продуктів лісового господарства, задоволення потреб споживачів та забезпечення

	<p><i>ефективності діяльності підприємств.</i></p> <p><i>Використовуються такі методи викладання та технології: тренінги, обговорення, презентації, міні-лекції, ситуаційні дослідження та інші.</i></p>
Посилання на розміщення навчальної дисципліни на навчальній платформі	<p>https://md.lis.institute/course/view.php?id=125</p>
Перелік компетентностей за ОПП Фахові компетентності	<p><i>ФК3. Здатність використовувати знання й практичні навички для аналізу біологічних явищ і процесів, дослідних даних та їх математичного моделювання.</i></p> <p><i>ФК4. Здатність аналізувати стан дерев, лісостанів, особливості їх росту і розвитку на основі вивчення дослідних даних, літературних джерел та нормативно-довідкових матеріалів.</i></p> <p><i>ФК9. Здатність розробляти проектну документацію, зокрема описи, положення, інструкції та інші документи.</i></p> <p><i>ФК10. Здатність організовувати роботу малих колективів виконавців.</i></p> <p><i>ФК12. Екологічні мислення і свідомість ставлення до природи як унікальної цінності, що забезпечує умови проживання людства, особиста відповідальність за стан довкілля на місцевому регіональному, національному і глобальному рівнях.</i></p>
Програмні результати навчання	<p>ПРН 1. Аналізувати основні етапи та закономірності історичного розвитку для формування громадянської позиції, формування національної гідності та патріотизму.</p> <p>ПРН 2. Прагнути до самоорганізації та самоосвіти.</p> <p>ПРН 3. Проводити літературний пошук українською та іноземними мовами і аналізувати отриману інформацію.</p> <p>ПРН 4. Володіти базовими гуманітарними, природничо-науковими та професійними знаннями для вирішення завдань з організації та ведення лісового господарства.</p> <p>ПРН 5. Розуміти і застосовувати особливості процесів росту і</p>

	<p>розвитку лісових насаджень, теорії та принципи ведення лісового і мисливського господарства для вирішення завдань професійної діяльності.</p> <p>ПРН 6. Здійснювати підбір і використання необхідного обладнання, інструментів для організації виробничого процесу з урахуванням екологічних, технічних та технологічних можливостей.</p> <p>ПРН 8. Проектувати та організовувати ведення лісового та мисливського господарства відповідно до встановлених вимог.</p> <p>ПРН 10. Аналізувати результати досліджень лісівничо-таксаційних показників дерев, деревостанів, їх продуктивності, стану насаджень та довкілля, стану мисливських тварин та їх кормової бази.</p> <p>ПРН 12. Інтегрувати та удосконалювати виробничі процеси ведення лісового господарства відповідно до чинних вимог.</p> <p>ПРН 13. Демонструвати повагу до етичних принципів та формувати етичні засади співпраці в колективі.</p> <p>ПРН 14. Виконувати чітко та якісно професійні завдання, удосконалювати технологію їх виконання та навчати інших.</p>
Структура та зміст навчальної дисципліни (освітнього компонента)	<i>Розподіл годин навчальної дисципліни: лекції – 30/6 годин.; практичні роботи – 30/4 години; самостійна робота – 30/80 годин.</i>
Модуль 1	
Розподіл кількості годин, ПРН	Опис навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Змістовий модуль 1 Організація праці

Тема 1. Предмет, метод та завдання курсу.

**Лекції – 2/0 год.,
Самостійні – 0/2 год.,
ПРН-1; ПРН-3; ПРН-5, ПРН-4.**

Предмет, метод та завдання курсу. Сутність організації виробництва. Підприємство та його виробнича діяльність як об'єкт вивчення. Метод та зміст курсу. Зв'язок курсу з лісівничими, технологічними та економічними дисциплінами.

Тема 2. Підприємства лісового господарства

**Лекції – 4/0 год.,
Самостійні – 4/8 год.,
ПРН-1; ПРН-2; ПРН-5; ПРН-8; ПРН-12; ПРН-13, ПРН-14.**

Основні виробництва, які здійснюються в лісовому господарстві, їх поєднання та співвідношення у зв'язку з економічними та природними умовами. Комплексні лісові підприємства. Склад та структура виробництв в лісових підприємствах. Види лісових підприємств за складом виробництва та формою власності. Невиробничі функції підприємств лісового господарства. Форми суспільної організації виробництва, особливості їх прояву в лісовому господарстві. Принципова схема розміщення виробництва. Типові організаційні структури підприємства. Організація рівномірного використання засобів цілорічного виробництва та трудових ресурсів з врахуванням сезонності лісгосподарського виробництва. Система показників, якими можна характеризувати підприємство лісового господарства.

Управління виробництвом. Функції управління, методи управління. Управлінські рішення. Кадри в системі управління виробництвом. Сучасні інформаційні технології в управлінні. Структура управління лісовим комплексом України.

Тема 3. Організація використання засобів виробництва

**Лекції - 2/0 год.,
Практичні - 2/0 год.,
Самостійні - 2/6 год.,
ПРН-1; ПРН-3; ПРН-5;
ПРН- 8; ПРН-12, ПРН-4.**

Земля і ліс як засоби праці і предмети праці в лісгосподарському виробництві. Оцінка рівня та шляхи вдосконалення використання землі і лісу в лісовому господарстві.

Особливості використання активної частини основних засобів (фондів). Оцінка рівня використання механізмів. Шляхи вдосконалення використання механізмів.

(с) Предмети праці в лісгосподарських підприємствах. Шляхи вдосконалення використання лісосічного фонду, деревини, лісового насіння матеріалів. Значення якості предметів праці.

Виробничий цикл і його структура. Економічне значення скорочення виробничого циклу у лісовому господарстві.

Тема 4 Організація праці

**Лекції 6/2 год.,
Практичні 6/2 год.,
Самостійні – 4/12 год.,
ПРН-1; ПРН- 5; ПРН-
6; ПРН-10; ПРН12,
ПРН-4.**

Поняття про працю та принципи її організації. Склад і класифікація кадрів на підприємствах лісового господарства.

Продуктивність праці: суть, показники, методи розрахунку. Шляхи підвищення продуктивності праці. Наукова організація праці (НОП), її зміст, принципи та завдання.

Основні форми організації виробництва і праці. Методика визначення чисельності і складу бригад за професіями по видах робіт. Бригадний підряд і його організація.

Технічне нормування праці, його суть та завдання. Поняття про норми виробітку, норми часу і норми обслуговування, їх визначення.

Класифікація затрат робочого часу та методи вивчення затрат робочого часу: хронометром, фотографія та фотохронометраж робочого часу.

Розрахунок норм виробітку по матеріалах фотохронометражних спостережень. Впровадження нових норм.

Змістовий модуль 2 Організація оплати праці

Тема 5. Оплата праці

**Лекції 4/2 год.,
Практичні 6/2 год.,
Самостійні – 8/14 год.,
ПРН-1; ПРН-3; ПРН-5;
ПРН-10; ПРН-12.**

Сутність заробітної плати. Принципи її організації, види заробітної плати.

Тарифна система в лісових підприємствах. Особливості тарифікації робітників в лісовому господарстві.

Форми і системи оплати праці робітників на лісогосподарських роботах. Методика нарахування заробітку по різних системах оплати праці робітникам та інженерно-технічним працівникам.

Нарахування та розподіл заробітку в комплексних бригадах.

Оплата праці по управлінню виробництвом. Система преміювання робітників та ІТП.

Вдосконалення форм і система оплати праці –

	найважливіший фактор посилення матеріальної зацікавленості працівників у підвищенні ефективності виробництва та якості роботи.
Змістовий модуль 3 . Організація лісокористування.	
ТЕМА 6. Організація лісокористування.	
Лекції – 4/2 год., Практичні – 4/0 год., Самостійні – 2/8 год., ПРН-1; ПРН-2; ПРН-3; ПРН-6; ПРН-8; ПРН-10; ПРН-12; ПРН-13, ПРН-14.	<p>Правові основи організації лісокористування. Організація відпуску деревини на корені. Лісосічний фонд, порядок його визначення та затвердження.</p> <p>Організація лісозаготівель. Організаційні форми лісозаготівельного виробництва.</p> <p>Організація проведення рубок, пов'язаних з веденням лісового господарства.</p> <p>Організація праці на лісозаготівельних роботах. Принципи комплектування бригад.</p> <p>Організація побічних лісокористувань. Стимулювання побічних лісових користувань.</p>
Тема 7. Організація лісовідновлення.	
Лекції – 2/0 год., Самостійні – 2/4 год., ПРН-1; ПРН-2; ПРН-3; ПРН-4; ПРН-5; ПРН-6; ПРН-12; ПРН-13; ПРН- 14.	<p>Види лісовідновлюваних робіт. Фактори, які визначають обсяг лісовідновлювальних робіт. Вибір ділянок для лісовідновлення. Складання та реалізація проектів лісових культур. Технічне приймання виконаних лісокультурних робіт. Інвентаризація лісових культур. Переведення лісових культур у вкриті лісовою рослинністю землі.</p> <p>Організація заготівлі лісового насіння і вирощування лісового садивного матеріалу. Якість лісових культур.</p> <p>Особливості організації праці і стимулювання якості робіт. Організація лісонасінневої бази і розсадникового господарства</p>
ТЕМА 8. Організація охорони лісу	
Лекції – 1/0 год., Прктичні – 2/0 год., Самостійні – 1/4год., ПРН-3; ПРН-5; ПРН-6; ПРН-8; ПРН-10;	<p>Правові та організаційні основи охорони лісів від пожеж та лісопорушень, захисту від шкідників та хвороб.</p> <p>Державна лісова охорона, її склад, права та обов'язки посадових осіб.</p>

ПРН-14.	<p>Організація охорони лісів від пожеж. Охороно лісів від лісопорушень.</p> <p>Організація захисту лісів від шкідників та хвороб</p>
Тема 9 Організація лісопромислової діяльності.	
<p>Лекції – 1/0 год., Самостійні – 3/4</p> <p>ПРН-1; ПРН-3; ПРН-4; ПРН-5; ПРН-8; ПРН-12.</p>	<p>Завдання і зміст лісопромислової діяльності. Види лісопромислових виробництв в лісових підприємствах. Оптимальне поєднання лісогосподарського та лісопромислового виробництва.</p> <p>Організація переробки деревини і лісохімічних виробництв.</p> <p>Реалізація продукції промислових виробництв. Ціна на продукцію.</p>
ТЕМА 10. Оперативне планування виробничої діяльності	
<p>Лекції – 1/0 год., Практичні – 2/0 год., Самостійні – 1/4 год., ПРН-1; ПРН-3; ПРН-6; ПРН-8; ПРН-13; ПРН-14.</p>	<p>Система планів, які діють у лісовому господарстві. Особливості планування на підприємствах лісового господарства в ринкових умовах.</p> <p>Зміст плану лісогосподарського підприємства. План підприємства як основа оперативного планування.</p> <p>Виробнича програма по лісовому господарству. Доведення виробничої програми до підрозділів.</p> <p>Виробнича собівартість робіт (заходів) у лісовому господарстві. Адміністративні витрати. Джерела покриття витрат на лісове господарство.</p> <p>Інженерне та ресурсне забезпечення, розрахунок необхідної кількості трудових і матеріальних ресурсів для виконання основних видів робіт у лісовому господарстві.</p> <p>Календарні плани виконання основних видів робіт у лісовому господарстві. Графіки виконання робіт.</p>

ТЕМА 11. Фінансове забезпечення виробництва.

**Лекції – 1/0 год.,
Самостійні - 1/2 год.,
ПРН-1; ПРН-3; ПРН-5;
ПРН-8; ПРН-12.**

Особливості фінансування підприємств лісового господарства в ринкових умовах. Джерела коштів на ведення лісового господарства.

Казначейське обслуговування лісового господарства.

Порядок фінансування лісогосподарської діяльності.
Основні форми розрахунків між підприємствами.

ТЕМА 12. Основи обліку та звітності.

**Лекції – 1/0 год.,
Практичні – 6/0 год.,
Самостійні – 1/8 год.,
ПРН-1; ПРН-3;
ПРН-6; ПРН-8;
ПРН-10; ПРН-12;
ПРН-13; ПРН-14.**

Особливості фінансування підприємств лісового господарства в ринкових умовах. Джерела коштів на ведення лісового господарства.

Казначейське обслуговування лісового господарства.

Порядок фінансування лісогосподарської діяльності.
Основні форми розрахунків між підприємствами

ТЕМА 13. Оперативний аналіз виробничої діяльності

**Лекції – 1/0 год.,
Практичні – 2/0 год.,
Самостійні – 1/4 год.,
ПРН-1; ПРН-3; ПРН-4;
ПРН-8; ПРН-10;
ПРН-12; ПРН-13.**

Сутність, завдання, принципи та особливості планування лісового господарства. Методи планування та види планів. Організація планування лісового господарства.

Прогнозування у лісовому господарстві та його роль у забезпеченні сталого розвитку.

Планування техніко-економічних показників використання лісогосподарського обладнання.

Розрахунок вхідної, вихідної та середньорічної виробничої потужності.

Форми та методи навчання	<p>Розподіл годин навчальної дисципліни: самостійна робота – 30/80 годин.</p> <p>Під час вивчення дисципліни застосовуються такі форми занять:</p> <ul style="list-style-type: none"> - лекційні заняття (набуття теоретичних знань та їх систематизація, дискусії, вирішення проблемних ситуацій) - практичні заняття (набуття практичних навиків через проведення інструктажів, вміння приймати рішення на основі спостережень та проведених досліджень) - самостійна робота (освоєння і поглиблене вивчення теоретичного матеріалу) - консультація (застосування теоретичних положень до розв'язання практичних ситуацій та проблемних питань). <p>Під час вивчення дисципліни застосовуються ефективні методи навчання шляхом проведення лекцій, обговорення проблемних питань, командна робота.</p>
Інструменти, обладнання, програмне забезпечення	<ul style="list-style-type: none"> - Технічні засоби навчання: – мультимедійне обладнання, ноутбук; - програмне забезпечення: - MS Windows, доступ до інтернет; - програмне забезпечення:- система дистанційного навчання Moodle.
Порядок та критерії оцінювання	<p><i>Для досягнення цілей та завдань курсу студентам потрібно засвоїти теоретичний матеріал, а також вчасно виконати практичні завдання. В результаті вони зможуть отримати такі обов'язкові бали:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – 60 балів - за вчасне та якісне виконання завдань практичних занять, що становить поточну (практичну) складову його оцінки. <p><i>Дисципліна закінчується екзаменом, тому за результат складання екзамену виставляється – 40 балів.</i></p> <p><i>Усього 100 балів.</i></p> <p><i>Додаткові бали студентам також можуть бути зараховані за конкретні пропозиції з удосконалення змісту навчальної дисципліни.</i></p>
Поєднання навчання та досліджень	<p><i>Студент має право долучитися до виконання науково-дослідної роботи в розрізі досліджень, які визначаються освітньою програмою з передбаченими програмними компонентами, а також фаховим спрямуванням наукової школи (кафедральної тематики).</i></p> <p><i>Важливою складовою НДР студентів є участь у конференції, конкурсах, олімпіадах та інших заходах, що сприяють розвитку наукового мислення та спонукають до активації наукового пошуку.</i></p>

Рекомендована література

Основна література:

1. Костицький В.В. Лісове право України.- К.:ЗАТ «Нічлава», 1999-164с.
2. Лісовий кодекс України. Введені в дію Постановою Верховної Ради України від 21 січня 1994р. із змінами в 2001р.; 2004р. та 13 березня 2006 року.-К.: Мінлісгосп України 1994. -54с.
3. Синякевич І.М. Економіка галузей лісового комплексу.- Львів: світ, 1996-180с.
4. Синякевич І.М. та ін. Менеджмент у виробничій сфері. – Львів: ІЗМН, 1998.- 284с.
5. Сенько Є.І. Організація планування та управління на підприємствах лісового і садово-паркового господарства: навч. посіб./Сенько Є,І. – К.: Знання, 2012 – 487с.
6. Коваль Я.В. та ін. Планування виробництва в лісовому господарстві: навч. посіб. / Я.В. Коваль, Т.П. Блажкевич, В.В. Волочков. – Житомир: Вид – во « Житомирський національний агроекологічний університет », 2011. – 504с.

Допоміжна література:

7. Закони України, нормативні документи Кабінету України, органів місцевого самоврядування з питань формування економічних відносин та ведення лісового господарства.
8. Лукашевич Н.П. Теорія і практика самоменеджменту: учбовий посібник. – К.: МАУП. 1999.-360с.
9. Обер Крис Дж. Управління підприємством (класика менеджменту): Пер. з франц.- М.: Сприн 1998.-256с.
10. Комплексні норми виробітку і часу на лісозаготівлях. – К.: 2000 р.
11. Таблиця тарифних ставок робітників по основних видах лісозаготівельних і лісогосподарських робіт (Діють у філії «Березнівське лісове господарство»).

12.Єдині норми виробітку і розцінки на лісозаготівельні роботи. – 2020. – 84 с.

13.Типові норми виробітку і розцінки на рубки догляду за лісом в рівнинних умовах2021. –126 с.

14.Типові норми виробітку на лісокультурні і праці,2019. – 126 с.

Інформаційні ресурси:

1. Законодавство України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>

2. Законодавство України: Лісовий кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3023-14>.

3. Бібліотека надслучанського інституту (м. Березне, вул. Чорновола 26) /

4. Цифровий репозиторій Надслучанського інституту НУВГП / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://nsi.nuwm.edu.ua/index.php/rep>

ПОЛІТИКА ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

<p>Перелік соціальних, «м'яких» навичок (soft skills)</p>	<p>Здатність логічно обґрунтовувати свою позицію, комплексне вирішення проблем, критичне мислення, креативність, вміння управляти людьми, вміння мислити і приймати рішення, гнучкість мислення.</p>
<p>Дедлайни та перескладання</p>	<p><i>У випадку пропуску занять без поважних причин здобувачу освіти необхідно самостійно опрацювати теоретичний та практичний матеріал, виконати модульні контрольні роботи. Повідомлення щодо здачі (доздачі) модульних контролів відмічаються в навчальному відділі інституту. Мінімальною успішною умовою складання підсумкового контролю – отримання поточних 60 балів Ліквідація академічної заборгованості в інституті здійснюється згідно «Порядку ліквідації академічних заборгованостей у Надслучанському інституті НУВГП».</i></p>
<p>Неформальна та інформальна освіта (за потреби)</p>	<p><i>Передбачено перезарахування результатів навчання набутих у неформальній та інформальній освіті згідно відповідного положення http://nuwm.edu.ua/sp/neformalna-osvita. Можливе визнання пройдених відкритих онлайн курсів освітніх платформ (Prometheus, Coursera, edEx, edEra, FutureLearn тощо) за умови зв'язку отриманих результатів з освітніми компонентами програми. Організація неформальної освіти в НУВГП покладено на Центр неформальної освіти.</i></p>
<p>Правила академічної доброчесності</p>	<p>Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти регламентується нормативними документами Національного агентства із забезпеченням якості вищої освіти, Положенням про виявлення та запобігання плагіату в Надслучанському інституті НУВГП, Кодексом честі студента та іншими нормативними документами.</p>

Вимоги до відвідування	<i>Відвідування занять здобувачем вищої освіти є обов'язковим. За об'єктивних причин проведення занять, консультування може проводитись у змішаному форматі із застосуванням інтернет інструментів (Gooqle Meet, Moodle та ін.). При вивченні дисципліни можливе використання технічних засобів навчання (ноутбуки, мобільні телефони, планшети тощо) для покращення освоєння наданої інформації</i>
ДОДАТКОВО	
Оновлення*	<i>Силабус потребує оновлення за ініціативи викладача, шляхом його звернення до керівника (гаранта) освітньої програми, з урахуванням змін в економіці, законодавстві, наукових досягнень, пропозицій та рекомендацій від роботодавців та представників бізнесу, пропозицій здобувачів вищої освіти щодо їх бажання в оволодінні конкретними завданнями і компонентами.</i>

Лектор

Ширко Б.Ф., к.е.н., доцент